

Regeling van de Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 13 december 2022, nummer 4374055, tot wijziging van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne in verband met de opvang van begeleide alleenstaande minderjarige ontheemden

De Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Gelet op artikel 4, tweede lid, van de Wet verplaatsing bevolking;

Besluiten:

ARTIKEL I

De Regeling opvang ontheemden Oekraïne wordt gewijzigd als volgt:

A

Aan artikel 1 worden, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel j door een punt-komma, twee onderdelen toegevoegd, luidende:

- k. *alleenstaande minderjarige ontheemde*: ontheemde die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt en die zonder begeleiding of verzorging van een ouder of voogd in Nederland verblijft;
- l. *begeleider*: meerderjarige begeleider van een alleenstaande minderjarige ontheemde, niet zijnde de ouder of voogd, die met de alleenstaande minderjarige ontheemde in dezelfde gemeentelijke of particuliere opvanglocatie verblijft.

B

Aan het slot van artikel 2 van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne wordt voor de punt toegevoegd 'zonder begeleider'.

C

In artikel 10, zesde lid, wordt de zinsnede 'die een kind is van, of verzorgd wordt door' vervangen door 'die een kind is van, onder voogdij staat van, of begeleid wordt door'.

D

In artikel 12, zevende lid, wordt de zinsnede 'die een kind is van, of verzorgd wordt door' vervangen door 'die een kind is van, onder voogdij staat van, of begeleid wordt door'.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Deze regeling wordt met de toelichting in de Staatscourant geplaatst.

's-Gravenhage, 13 december 2022

*De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius*

*De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg*

TOELICHTING

1. De opvang van alleenstaande minderjarige ontheemden

De regeling opvang ontheemden Oekraïne (hierna: Rooo) (Stcrt. 2022, 31970) stelt nadere regels over de taak van burgemeesters, op basis van de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking, om zorg te dragen voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne, alsmede de voorbereidingen daartoe. In artikel 2 van de Rooo is voorgeschreven dat de burgemeester zorgdraagt voor de opvang van ontheemden, waaronder het aanbieden van een opvangvoorziening. Daarbij is een uitzondering gemaakt voor alleenstaande minderjarige ontheemden. Vanwege de kwetsbaarheid van alleenstaande minderjarige ontheemden, die zich bovendien in een unieke situatie bevinden, werd het bij de vaststelling van de Rooo voor hen extra belangrijk geacht dat zij in een veilige locatie worden opgevangen waar zij specifieke begeleiding en aandacht kunnen krijgen. De Rooo regelde daarom in artikel 2 dat alle alleenstaande minderjarige ontheemden worden uitgesloten van opvang in de Gemeentelijke Opvang Oekraïne (hierna: GOO) en de Particuliere Opvang Oekraïne (hierna: POO) en worden geplaatst in de daarvoor meest passende opvangmodaliteit.

2. Het begrip 'alleenstaande minderjarige ontheemde'

Deze uitzondering van opvang in de GOO en POO gold uitsluitend voor *alleenstaande* minderjarige ontheemden. De opvang werd wel geboden aan minderjarige ontheemden die daar verblijven met een ouder of voogd. Hoewel de Rooo geen definitie bevatte voor 'alleenstaande minderjarige ontheemde', sloot de Rooo aan bij de definitie van 'alleenstaande minderjarige vreemdeling' (amv) in de Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005 (Rva), waarin onder een alleenstaande minderjarige vreemdeling wordt verstaan: een asielzoeker die de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt en die zonder begeleiding of verzorging van een ouder of voogd in Nederland verblijft. In lijn met deze definitie regelde de Rooo bijvoorbeeld al dat de financiële toelage van een minderjarige ontheemde die in de opvang verblijft met een ouder of verzorger, aan deze ouder of verzorger wordt verstrekt (artikel 10, zesde lid, en artikel 12, zevende lid, van de Rooo).

De praktijk leert dat de meeste alleenstaande minderjarige ontheemde vergezeld zijn van een begeleider, oftewel meerderjarige begeleider van een alleenstaande minderjarige ontheemde, niet zijnde de ouder of voogd. Deze worden ook na onderzoek van Nidos niet aangemerkt als voogd, maar als tijdelijke begeleider. De alleenstaande minderjarige verblijft met deze begeleider in de GOO of POO.

3. Hoofdlijn van de wijziging

Na de inwerkingtreding van de Rooo en de nadere uitwerking van de opvang voor alleenstaande minderjarige ontheemden, is gebleken dat het niet wenselijk is om *alle* alleenstaande minderjarige ontheemden – dus alle minderjarige ontheemden die zonder ouder of voogd in Nederland verblijven – uit te sluiten van de opvang in de GOO of de POO. Er doen zich namelijk gevallen voor waarin het wenselijk kan zijn, in het belang van de alleenstaande minderjarige ontheemde, dat de burgemeester deze minderjarige toch in een GOO of POO kan laten verblijven, wanneer zij dat kunnen doen onder begeleiding van een meerderjarige uit hun sociale netwerk die niet de ouder of voogd (verzorger) van de minderjarige is.

Deze wijzigingsregeling voorziet daarom in een definitie waarin onder deze begeleider een *andere persoon* wordt verstaan dan de ouder of voogd. Omdat deze begeleider niet de aan het ouderlijk gezag verbonden verantwoordelijkheid voor de verzorging van de minderjarige heeft, zoals een ouder of voogd, wordt de minderjarige ontheemde met een begeleider nog steeds aangemerkt als alleenstaande minderjarige ontheemde. In artikel 2, eerste lid, is geduid dat de burgemeester zorgt draagt voor de opvang van ontheemden, met uitzondering van alleenstaande minderjarige ontheemden. Middels dit wijzigingsbesluit wordt verduidelijkt dat de burgemeester een alleenstaande minderjarige ontheemden *met* een begeleider zoals bedoeld in artikel 1, onder h, wel kan toelaten tot de opvang in de GOO of de POO. Voorts is de zinsnede 'die een kind is van, of verzorgd wordt door' in artikel 10, zesde lid, en artikel 12, zevende lid, vervangen door 'die een kind is van, onder voogdij staat van, of begeleid wordt door'. Dit betekent dat de verstrekkingen voor de alleenstaande minderjarige ontheemde met begeleider uitgekeerd kunnen worden aan de begeleider.

4. Het aanmerken van een ontheemde als begeleider in de praktijk

Waarborgen in de werkwijze

Deze wijzigingen brengen overigens niet mee dat iedere meerderjarige ontheemde zonder meer door de burgemeester als begeleider van een alleenstaande minderjarige ontheemde aangemerkt kan worden. Dit wordt gewaarborgd door de werkwijze die ter signalering en bescherming van alleenstaande minderjarige ontheemden is afgesproken tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Nidos, de Raad voor de Kinderbescherming, Directie Jeugd, Familie en Aanpak Criminaliteitsfenomenen, en Directie Migratiebeleid. Deze werkwijze houdt in dat als wordt vastgesteld dat minderjarigen alleenstaand zijn, dus zonder begeleiding van een ouder of voogd reizen, door de burgemeester direct contact wordt opgenomen met Nidos. Nidos beoordeelt vervolgens in een intake met de minderjarige, en waar mogelijk met de ouders op afstand, of het aanvragen van tijdelijke voogdij gepast is. Indien de minderjarige met volwassen begeleiders verblijft in een gastgezin, meldt Nidos dit bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). De RvdK kan dan een justitiële screening van het gastgezin uitvoeren. Een alleenstaande minderjarige ontheemde zonder begeleiding wordt rechtstreeks opgevangen door Nidos. Als de alleenstaande minderjarige ontheemde wordt begeleid door een volwassene, niet zijnde de ouder of voogd, dan kan deze worden opgevangen in de GOO of POO.

Persoon van de begeleider

Deze werkwijze brengt mee dat een begeleider in de praktijk altijd een meerderjarige persoon zal zijn waarvan is gebleken dat die onderdeel uitmaakt van het sociale netwerk van de minderjarige. Te denken valt hierbij aan een meerderjarige broer, zus, oom of tante, dan wel een buurman, buurvrouw of een andere meerderjarige persoon met wie de alleenstaande minderjarige een sociale relatie onderhoudt, zonder dat het hoeft te gaan om personen die verantwoordelijk zijn voor de verzorging van de minderjarige. De begeleider, in de zin van deze wijziging, is niet de ouder of voogd en heeft derhalve niet het ouderlijk gezag over de alleenstaande minderjarige ontheemde. Van belang is voorts dat de betreffende persoon met de alleenstaande minderjarige in dezelfde opvangvoorziening zal verblijven.

In geval van twijfel

Indien er twijfel bestaat over de begeleiding van de alleenstaande minderjarige ontheemde overleggen Nidos en de gemeente over de meest geschikte opvang. Ook indien Nidos de tijdelijke voogdij over de alleenstaande minderjarige ontheemde toegewezen krijgt, kan het in het belang van het kind zijn om te verblijven bij zijn of haar begeleider die in de GOO of POO verblijft. Nidos beoordeelt of dit gepast is en in dergelijke gevallen behoudt Nidos onverminderd de tijdelijke voogdij. Indien er geen tijdelijke voogdij wordt toegekend beoordeelt de burgemeester in samenspraak met Nidos, onder andere wat een passend vervolgtraject is op het gebied van opvang.

5. Financiële toelage uitkeren aan de begeleider

Voor niet alleenstaande minderjarige ontheemden die in de GOO of de POO verblijven, maakt de Roo al mogelijk dat de financiële toelage wordt uitgekeerd aan de ouder of verzorger van de minderjarige zolang zij in de GOO of POO verblijven (zie de artikelen 10, zesde lid, en 12, zevende lid, van de Roo). Vanwege de introductie van het begrip 'begeleide alleenstaande minderjarige ontheemde', is in deze bepalingen verduidelijkt dat deze toelage ook kan worden uitgekeerd aan de begeleider of begeleiders als bedoeld in artikel 1 waarmee de begeleide alleenstaande minderjarige vreemdeling in de desbetreffende opvangvoorziening verblijft. Zolang een minderjarige ontheemde in de GOO of POO verblijft kan de burgemeester de financiële vergoeding dus uitkeren aan de ouder, de voogd of de begeleider.

6. Financiële gevolgen

Deze wijziging heeft geen effect op de bekostiging van gemeenten voor de gerealiseerde opvangplekken voor begeleide alleenstaande minderjarige ontheemden. Gemeenten worden op basis van de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne immers gecompenseerd voor de gerealiseerde opvangplekken.

---

7. Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A

Aan de begripsbepalingen worden de termen alleenstaande minderjarige ontheemde en begeleider toegevoegd. Het begrip alleenstaande minderjarige ontheemde sluit aan bij het begrip alleenstaande minderjarige vreemdeling uit de Regeling verstrekkingen asielzoekers (Rva 2005). Het begrip begeleider is aanvullend op het al in de Rva opgenomen begrip verzorger en overlapt daar niet mee. Het kan voorkomen dat een persoon die aanvankelijk begeleider is, vervolgens de verzorger wordt van de minderjarige.

Onderdeel B

In artikel 2 van de regeling is aangegeven welke personen aanspraak kunnen maken op de verstrekkingen door de gemeente als bedoeld in artikel 6, 10 en 12 van de regeling. De wijziging maakt het mogelijk dat begeleide alleenstaande minderjarige ontheemden aanspraak kunnen maken op opvang en verstrekkingen in de GOO of POO.

Onderdeel C

Dit onderdeel regelt dat de financiële toelage voor de alleenstaande minderjarige ontheemde kan worden verstrekt aan de begeleider. Voor de toelichting wordt verwezen naar onderdeel 5 van het algemeen deel van de toelichting.

Artikel II

De invoeringstermijn van deze regeling bedraagt minder dan twee maanden. Hiermee wordt afgeweken van het in het Kabinetsstandpunt inzake Vaste Verandermomenten neergelegde uitgangspunt. Deze uitzondering is toegestaan omdat het spoedregelgeving betreft (Aanwijzing 4.17, vijfde lid, onder b, van de Aanwijzingen voor de regelgeving).

's-Gravenhage, 13 december 2022

*De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius*

*De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg*